

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคเอดส์ (Acquired Immune Deficiency Syndrome หรือ AIDS) เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่กำลังเป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุขทั่วโลก เอดส์เกิดจากการติดเชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า Human Immunodeficiency Virus (HIV) ทำให้เกิดภาวะภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อมลงหรือบกพร่อง ไม่สามารถป้องกันโรคติดเชื้ออื่น ๆ หรือโรคมะเร็งบางชนิดได้ โดยเฉพาะโรคมะเร็งประเภทฉวยโอกาส (Opportunistic Diseases) ผู้ป่วยจะติดเชื้อและมีโรคแทรกซ้อนได้ง่ายกว่าคนปกติ มักมีอาการรุนแรงและเสียชีวิตในที่สุด¹

โรคไวรัสภูมิคุ้มกันบกพร่อง หรือโรคเอดส์ เป็นโรคใหม่ที่เพิ่งค้นพบในปี พ.ศ. 2524 ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นักวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถหยุดการแพร่กระจายของเชื้อโรคได้ เพียงแต่ทราบถึงเชื้อไวรัสที่เป็นสาเหตุ ผลค้ำยาเพื่อใช้ตรวจสอบหาผู้ติดเชื้อได้ รู้ถึงวิธีการติดต่อและแนวทางป้องกันควบคุมโรค เวลานี้ยังไม่มียาวิเศษขนานใดที่จะรักษาผู้ป่วยโรคเอดส์ให้หายกลับสู่สภาพปกติเหมือนการรักษาโรคไทฟอยด์ หรือวัณโรค และคาดว่าจะต้องใช้เวลาอีกไม่ต่ำกว่า 5 - 10 ปี ในการค้นคว้าหาวัคซีนมารักษาโรคเอดส์

¹ กระทรวงสาธารณสุข คู่มือการปฏิบัติงาน แนวทางดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคเอดส์. (พิมพ์ที่ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2531), หน้า 3

² เพ็ญพิลาส แจ่มดวง คู่มือเกี่ยวกับโรคเอดส์ จัดพิมพ์โดย คณะกรรมการศาสนา เพื่อการพัฒนา เจริญวิทย์การพิมพ์, 2531, หน้า 9

รายงานการค้นพบโรคเอดส์ครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2524 พบผู้ป่วยเป็นกลุ่มชายรักร่วมเพศจำนวน 5 คนป่วยเป็นปอดบวม หนึ่งเดือนต่อมา พบผู้ป่วยกลุ่มชายรักร่วมเพศอีก 26 รายป่วยเป็นโรคมะเร็งในหลอดเลือด และโรคติดเชื้อ และอีกไม่นานพบว่า การทำงานของเซลล์ที่เกี่ยวกับภูมิคุ้มกันโรคของผู้ป่วยเหล่านี้ไม่ทำงานตามปกติแม้ว่าจะได้รับการรักษาอย่างดีที่สุด แต่ผู้ป่วยเหล่านี้ก็ไม่มีใครรอดชีวิตเลยสักรายเดียว¹ จากการติดตามผู้ป่วยพบว่า ผู้ที่ป่วยนาน 2 ปีจะตายประมาณ 80 % และผู้ที่ป่วยนานเกิน 5 ปีมักจะตายเกือบหมด โรคเอดส์นอกจากจะมีอันตรายถึงขั้นทำลายชีวิตแล้ว การเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นยังเป็นการทุกข์ทรมาน และเป็นปัญหาทางสังคม เช่น ผู้รักษาไม่กล้าใกล้ชิดผู้ป่วยเพราะกลัวติดโรค ทำให้ผู้ป่วยเสียสุขภาพจิต อีกทั้งยังเป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจ² ค่ายารักษาผู้ป่วยโรคเอดส์แต่ละรายประมาณ 50,000 - 150,000 เหรียญสหรัฐต่อปี³

จากการศึกษาย้อนหลังพบว่า โรคเอดส์เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 แต่เพิ่งมาตื่นตัวกันในปี พ.ศ. 2524 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมาเชื่อว่าโรคเอดส์ต้องมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ผิดปกติ จำพวกรักร่วมเพศ และพฤติกรรมกาเสพยาเสพติดอย่างแน่นอน⁴

เอดส์ เป็นโรคติดต่อซึ่งสามารถแพร่เชื้อติดต่อจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่งได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้⁵

¹ กระทรวงสาธารณสุข คู่มือการสอนสุขศึกษาเรื่องโรคเอดส์สำหรับครู (อัดสำเนา) หน้า 11

² อนุวัตร ลีมสุวรรณ "โรคเอดส์" เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การสัมมนาเชิงวิชาการเกี่ยวกับโรคเอดส์ ณ โรงแรมภูเก็ทเมอร์ลิน จังหวัดภูเก็ต 2528, หน้า 1-6

³ ออมสิน บุณย์ศักดิ์ "เอดส์ อดีต ปัจจุบันและอนาคต" เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงวิชาการเกี่ยวกับโรคเอดส์ เรื่องเดียวกัน หน้า 4-5

⁴ กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือการสอนสุขศึกษาเรื่องโรคเอดส์สำหรับครู หน้า 11-12

⁵ กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรคติดต่อ "โครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2531-2534" (อัดสำเนา) หน้า 1

1. ติดต่อผ่านทางเพศสัมพันธ์ ทั้งแบบรักร่วมเพศ และรักต่างเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชายรักร่วมเพศ ซึ่งบางส่วนมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามด้วยจึง เป็นการแพร่กระจายโรคสู่ผู้หญิง

2. ติดต่อทางกระแสเลือด โดยวิธีต่าง ๆ

2.1 โดยการรับถ่ายเลือด จากผู้ให้เลือดที่มีเชื้อเอดส์

2.2 โดยการรับการบริจาคอวัยวะ จากผู้บริจาคที่มีเชื้อเอดส์

2.3 โดยผ่านทางเข็มฉีดยา หรืออุปกรณ์การฉีดยาและการเจาะเลือด

โดยการใช้อุปกรณ์ร่วมกับผู้ที่มีเชื้อเอดส์

3. ติดต่อผ่านทางมารดาที่มีเชื้อเอดส์ไปยังทารก ในระหว่างตั้งครรภ์ขณะคลอด และระยะหลังคลอดใหม่ ๆ

สถิติขององค์การอนามัยโลกรายงานว่า จนถึงวันที่ 30 เมษายน 2532 มีผู้ป่วยโรคเอดส์ทั้งสิ้น 151,790 ราย จาก 149 ประเทศ ในจำนวนนี้เป็นรายงานจาก

ทวีปอเมริกา	105,612	ราย
ทวีปแอฟริกา	23,262	ราย
ทวีปยุโรป	21,136	ราย
โอเชียเนีย	1,411	ราย
ทวีปเอเชีย	369	ราย

(โอเชียเนีย หมายถึง ประเทศในหมู่เกาะแปซิฟิก รวมทั้งออสเตรเลีย)

องค์การอนามัยโลก ยังได้คาดการณ์ว่า จำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์ที่แท้จริงถึงสิ้นปี 2531 น่าจะเป็น 360,000 ถึง 400,000 ราย ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาในการวินิจฉัยโรค และความล่าช้าในการรายงานไปยังองค์การอนามัยโลก นอกจากนี้ยังเชื่อว่าจะมีผู้ติดเชื้อเอดส์ที่ยังไม่แสดงอาการ กระจายอยู่ในทวีปต่าง ๆ ทั่วโลกอีกประมาณ 5 - 10 ล้านคน ซึ่งในจำนวนนี้ประมาณ 10 - 30 % หรือไม่ต่ำกว่า 1 ล้านคน จะกลายเป็นผู้ป่วยโรคเอดส์ภายใน 5 ปี

สถานการณ์โรค เอดส์ในประเทศไทย

โรคเอดส์มีรายงานการพบครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2527¹ ซึ่งผู้ป่วยที่พบรายแรกในประเทศ เป็นชายรักร่วม เพศที่เดินทางกลับมาจากต่างประเทศ

เปรียบเทียบรายงานผลสถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทยจาก เดือนธันวาคม 2531 จนถึงเดือนมิถุนายน 2532 มีดังต่อไปนี้²

รายงานผลสถานการณ์โรคเอดส์ จาก เดือนธันวาคม 2531 มีผู้ป่วยโรคเอดส์ระยะเพิ่มขึ้น 10 ราย ต่อมาอีก 6 เดือน คือจนถึงเดือนมิถุนายน 2532 เพิ่มขึ้นเป็น 21 ราย และผู้ป่วยที่มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์หรือที่เรียกว่าระยะ เอ อาร์ ซี เพิ่มขึ้นจาก 38 ราย เป็น 71 ราย ส่วนผู้ติดเชื้อเอดส์โดยไม่มีอาการใดใดทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นจาก 3,090 ราย เป็น 7,886 ราย*

จากสถานการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การแพร่ระบาดของโรคเอดส์นั้น เป็นไปอย่างรวดเร็ว และทวีคูณ เท่าที่ตรวจพบและรายงานมาขึ้นพบว่า มีผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นเสมอ ภายในเวลาเพียง 6 เดือนเท่านั้น ก็เพิ่มขึ้นถึง 2 เท่าตัว ซึ่งเป็นตัวเลขที่น่าเป็นห่วงมาก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหามาตรการแนวทางในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์อย่างจริงจังและได้ผล บัญญัติหนึ่งที่มีความสำคัญก็คือการสื่อสาร โดยผ่านสื่อมวลชนให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถป้องกันตนเองให้พ้นภัยจากโรคเอดส์ได้

รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงภัยอันร้ายแรงของโรคเอดส์ กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ออกประกาศให้โรคเอดส์เป็นโรคที่ต้องแจ้งความ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2528 เพื่อประโยชน์ในการค้นหาผู้ป่วยโรคเอดส์ นอกจากนี้ยังได้ประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย

* จนถึงวันที่ 15 เม.ย. 33 จำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์โดยไม่มีอาการในประเทศไทย รวมทั้งสิ้น 15,987 ราย, ข้อมูลจากศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ กระทรวงสาธารณสุข

ในการออกกฎกระทรวงมหาดไทย ตามความในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2528 ให้โรคเอดส์เป็นโรคต้องห้าม มิให้เข้ามาในราชอาณาจักรไทย และสามารถกักกันหรือให้ออกนอกราชอาณาจักรไทยได้ มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 และยังสามารถจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานเพื่อควบคุมโรคเอดส์ขึ้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2528¹

นโยบายของกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับโรคเอดส์²

1. นโยบายในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์

1.1 มุ่งป้องกันและควบคุมการแพร่ติดต่อของโรคเอดส์ และการติดเชื้อภายในประเทศไทยให้เกิดน้อยที่สุด จนไม่เป็นปัญหาทางสาธารณสุข

1.2 มุ่งป้องกันและลดปัญหาผลกระทบที่ตามมาของผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อเอดส์

1.3 ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐบาลและภาคเอกชน ทั้งในและต่างประเทศในการควบคุมและป้องกันการแพร่เชื้อเอดส์ ตลอดจนผลกระทบที่ตามมา

2. นโยบายการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับโรคเอดส์

2.1 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีแนวทางขอบเขตและทิศทางการประชาสัมพันธ์อย่างมีเอกภาพ สัมประสานการประชาสัมพันธ์ไปด้วยกัน

2.2 ต้องระมัดระวังมิให้เกิดความเสื่อมเสียต่อภาพพจน์ เกียรติภูมิของประเทศไทย และความนิยมของประเทศอื่นต่อประเทศไทย อันอาจก่อผลกระทบทางการเมือง เศรษฐกิจสังคมได้

2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรคเอดส์ จะต้องหลีกเลี่ยงการโฆษณาสรรพคุณของตนเอง หรือกิจการหน่วยงานของตนมากเกินไป หรืออาจ

¹ศูนย์ประสานงานวิชาการ กรมควบคุมโรคติดต่อ "โรคเอดส์" เอกสารเผยแพร่ หน้า 4

²กรมควบคุมโรคติดต่อ "โครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์" เอกสารเผยแพร่ หน้า 2-3

ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความรู้อันแท้จริงในเรื่องโรคเอดส์ และการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ อันก่อให้เกิดผลเสียและการแตกแยกกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติได้

2.4 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรคเอดส์ จะต้องไม่ก่อให้เกิดการหวาดกลัว ตื่นตระหนกมากเกินไปแก่ประชาชนหรือกลุ่มคนในสถาบันต่าง ๆ จนก่อให้เกิดความยุ่งยากในความสงบเรียบร้อยได้

2.5 แนวทางการประชาสัมพันธ์ควรมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ในการรณรงค์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในอันที่จะหลีกเลี่ยง หรือหยุดยั้งพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคเอดส์ อันจะเป็นการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในประเทศไทย

นอกจากทางด้านนโยบายเกี่ยวกับโรคเอดส์แล้ว กระทรวงสาธารณสุขยังได้จัดทำโครงการต่าง ๆ ออกมาสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ ดังต่อไปนี้¹

1. โครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ 4 ปี (ปีงบประมาณ 2531-2534) เริ่มดำเนินโครงการมาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2530 โครงการนี้ได้รับอนุมัติเงินงบประมาณจากรัฐบาล สำหรับดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการประจำปีงบประมาณ 2531-2534 เป็นเงินรวมทั้งสิ้น 43,411,560 บาท

2. โครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ระยะสั้น โดยความสนับสนุนขององค์การอนามัยโลก

ระยะเวลาดำเนินการเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2531 เงินสนับสนุนโครงการจากองค์การอนามัยโลกเป็นเงินทั้งสิ้น 12,500,000 บาท

¹ กรมควบคุมโรคติดต่อ "โครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์" เอกสารการเผยแพร่, หน้า 6-10

๓. โครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ระยะกลาง (Medium Term Programme) พ.ศ. 2532 - 2534 โดยความสนับสนุนขององค์การอนามัยโลกและองค์กรต่าง ๆ

เพื่อขยายกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น กรมควบคุมโรคติดต่อ จึงได้ปรับปรุงแผนงานป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ โดยใช้ชื่อว่า "โครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ระยะกลาง (Medium Term Programme)" พ.ศ. 2532 - 2534 มีงบประมาณในการดำเนินการประมาณ 120 ล้านบาท เป็นเงินงบประมาณจากรัฐบาลไทยประมาณ ๓๓.๕ ล้านบาท ส่วนที่เหลือได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ

4. โครงการรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์¹

เพื่อการรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์เป็นไปอย่างค่อเนื่องและมีประสิทธิผล กระทรวงสาธารณสุขจึงได้กำหนดให้มี 2532 เป็น "ปีรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์" ในประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการประสานงานป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ ที่อนุมัติจัดตั้งโดยคณะรัฐมนตรี จะร่วมกับคณะกรรมการอำนวยการรณรงค์ต่อต้านกามโรคและโรคเอดส์ ของกระทรวงสาธารณสุขกำหนดกิจกรรมการรณรงค์อย่างค่อเนื่องตลอดทั้งปี

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า รัฐบาลได้ให้ความสำคัญสนใจที่จะเร่งหามาตรการในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ โดยได้รับการสนับสนุนมาจากรัฐบาลไทยรวมทั้งองค์การต่าง ๆ ทั่วโลก กระทรวงสาธารณสุขได้เร่งดำเนินการวางแผนในการควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ โดยการจัดทำโครงการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งก่อนหน้าที่จะมีโครงการต่าง ๆ นั้น ก็ได้เริ่มให้สุขศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปมาตั้งแต่ปี 2527 ก่อนที่จะมีการตรวจพบผู้่วย

¹ กรมควบคุมโรคติดต่อ "โครงการรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์" เอกสารการเผยแพร่,

โรคเอดส์รายแรกของประเทศ¹ จนถึงเดือนตุลาคม 2530 จนได้ดำเนินโครงการป้องกัน และควบคุมโรคเอดส์ 4 ปี (ปีงบประมาณ 2531-2534) อย่างเป็นทางการ โดยสอดคล้อง กับแนวนโยบายเกี่ยวกับโรคเอดส์ที่กระทรวงสาธารณสุขได้วางไว้

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโรคเอดส์ ได้ถูกตีพิมพ์เผยแพร่ทางสื่อหนังสือพิมพ์อยู่เป็นประจำ ทั้งในรูปของ ข่าว บทความ คอลัมน์ บทบรรณาธิการ การ์ตูน และอื่น ๆ "หนังสือพิมพ์" จึงเป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่จะช่วย รวบรวมข่าว และเรื่องราวเหตุการณ์มานำเสนอแก่ประชาชน โดยจะรวบรวมเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นจากจุดต่าง ๆ เสนอไปยังผู้อ่านได้อย่างทั่วถึง ทำให้ผู้รับข่าวสารหรือผู้อ่านหนังสือพิมพ์ นั้นเกิดความ เข้าใจในเนื้อหา และเข้าใจเหตุการณ์นั้นอย่างแท้จริง² เพราะหนังสือพิมพ์ สามารถให้รายละเอียดได้มากกว่าสื่อมวลชนอื่น ๆ และยังสามารถติดตามข่าวได้เสมอ หาก มีเนื้อหา มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณสมบัติในการชักจูงใจให้ผู้อ่านมีความคิดคล้อยตามได้³ หนังสือพิมพ์เปรียบเสมือนกระจกบานใหญ่สะท้อนให้เห็นภาพเหตุการณ์ในอดีตและปัจจุบัน ข้อเขียนของหนังสือพิมพ์ในอดีตเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เป็นพยานเอกสารในการศึกษา ค้นคว้าได้ตลอดไป⁴ หนังสือพิมพ์จึงถือเป็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญช่องทางหนึ่ง ในการ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ ให้ประชาชนเกิดความรู้ ความ เข้าใจ ตระหนักถึงพิษภัยของโรคเอดส์

¹กระทรวงสาธารณสุข "โครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์" (อัดสำเนา)
หน้า 3

²บำรุง สุขพรรณ หนังสือพิมพ์ไทย, หน้า 1

³รัตน์ นุ่มไพศาล "การสื่อสารมวลชน" ในเอกสารประกอบการสัมมนาบทบาท ของการประชาสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาความมั่นคงของประเทศ ชุดที่ 1 (26 - 27 มิถุนายน 2522) ณ ตึกสันติไมตรีทำเนียบรัฐบาล สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย

⁴บำรุง สุขพรรณ หนังสือพิมพ์, หน้า 1

การวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในหนังสือพิมพ์รายวัน โดยจำแนกตามเนื้อหาแบ่งออกเป็นหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ อันได้แก่ มติชน สยามรัฐ และหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม อันได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ เพื่อทำการเปรียบเทียบการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ทั้งสองประเภท รวมทั้งการวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ว่าได้ให้อะไรแก่ผู้รับ ในด้านใดบ้าง อย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ และหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์
2. เพื่อศึกษาถึงรูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ และหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม
3. เพื่อศึกษาถึง เนื้อที่ (space) ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ และหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม
4. เพื่อศึกษาถึงทิศทางในการพาดหัวข่าวสารเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ และหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม
5. เพื่อศึกษาถึงแหล่งข้อมูลในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ และหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม
6. เพื่อศึกษาถึงเนื้อหาสาระที่เน้นถึงเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพ และหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยม

สมมุติฐานในการวิจัย

1. หนังสือพิมพ์เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์เน้นประชานิยมมีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ แตกต่างกัน

1.1 หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพมีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหา เรื่องโรคเอดส์
เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ แตกต่างกัน

1.2 หนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหา เรื่องโรคเอดส์
เปรียบเทียบช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ แตกต่างกัน

1.3 ช่วงก่อนการรณรงค์หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชน
มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหา เรื่องโรคเอดส์ แตกต่างกัน

1.4 ช่วงหลังการรณรงค์หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชน
มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหา เรื่องโรคเอดส์ แตกต่างกัน

2. หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีรูปแบบในการนำเสนอ
เนื้อหาโรคเอดส์ แตกต่างกัน

3. หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมี เนื้อที่ (space) ใน
การนำเสนอหาโรคเอดส์ แตกต่างกัน

4. หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีทิศทางในการพาดหัวข่าว
เรื่องโรคเอดส์ แตกต่างกัน

5. หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมีแหล่งข้อมูลในการนำเสนอ
เนื้อหา เรื่องโรคเอดส์ แตกต่างกัน

6. หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพและหนังสือพิมพ์ เน้นประชาชนมี เนื้อหาสาระที่ เน้นถึง
เรื่องโรคเอดส์ แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์
รายวันภาษาไทย ในที่นี้ได้จำแนกตามเนื้อหาแบ่งออกเป็นหนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพ และ
หนังสือพิมพ์ เน้นประชาชน รวม 4 ชื่อฉบับ

หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพ ได้แก่ มติชน สยามรัฐ

หนังสือพิมพ์ เน้นประชาชน ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์

ช่วงเวลาที่ทำการศึกษาคือ ช่วงก่อนและหลังการจัดทำโครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ 4 ปี (ปีงบประมาณ 2531 - 2534) ของกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขเริ่มจัดทำโครงการนี้ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2530 ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาช่วงก่อนจัดทำโครงการ 6 เดือน และหลังการจัดทำโครงการไปแล้วอีก 6 เดือน คือระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2530 จนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2531 รวมระยะเวลา 1 ปี หรือ 12 เดือน

การเลือกตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในที่นี้ศึกษาจากหนังสือพิมพ์ 4 ชื่อฉบับดังกล่าว ตลอดระยะเวลา 12 เดือน ในแต่ละเดือนสุ่มศึกษาชื่อฉบับละ 7 วัน ให้ครบตั้งแต่วัน จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์ เสาร์ จนถึงวันอาทิตย์ โดยวิธีการสุ่มแบบ Systematic Random Sampling ใช้วิธีการเดียวกันนี้กับหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ ตลอดระยะเวลา 12 เดือน รวมเวลาที่สุ่ม 84 วัน ได้กลุ่มตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับที่มีเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ รวมทั้งสิ้น 149 ตัวอย่าง

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

1. หนังสือพิมพ์ เน้นประชานิยม หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่เน้นการเสนอข่าวสารเร้าอารมณ์ผู้อ่าน เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวภัยพิบัติ ข่าวเกี่ยวกับเพศ เป็นต้น ที่คนทั่วไปสนใจ จัดเป็นข่าวเบา ให้ผลตอบสนองอารมณ์แก่ผู้อ่านในทันที มักใช้ภาษาตลาดเต็มไปด้วยสีสันจินตนาการ จำนวนจำหน่ายมีใช้ดับงษ์ชีวิต แต่อาจมียอดจำหน่ายค่อนข้างสูง เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์
2. หนังสือพิมพ์ เน้นคุณภาพ หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่เน้นการเสนอเนื้อหาประเภทหนัก ๆ เช่น ข่าวเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา ข่าวประเภทนี้มุ่งสนองความรู้ความคิดเห็นเป็นสำคัญ ให้ผลตอบสนองแก่ผู้อ่านในระยะยาว เป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจวิพากษ์วิจารณ์ ใช้เหตุผลมากกว่าการเล่นสำนวนโวหารไม่หวือหวาเร้าอารมณ์ ผู้นิยมอ่านมักเป็นผู้มีการศึกษาพอสมควร เช่น มติชน สยามรัฐ

3. ช่วงก่อนและหลังการรณรงค์ หมายถึง ช่วงก่อนและหลังการจัดทำโครงการป้องกัน และควบคุมโรคเอดส์ 4 ปี ของกระทรวงสาธารณสุข (เริ่มโครงการเดือนตุลาคม 2530) ในที่นี้ช่วงก่อนการรณรงค์ คือ 1 เมษายน 2530 - 30 กันยายน 2530 ช่วงหลังการรณรงค์ คือ 1 ตุลาคม 2530 - 31 มีนาคม 2531
4. รูปแบบ หมายถึง การนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในรูปแบบของ ข่าว บทความ คอลัมน์สังคมสุขดิบ การ์ตูน คอลัมน์ถามตอบ-ปัญหาทางการแพทย์ บทบรรณาธิการ และโฆษณา
5. ความถี่ หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยวัดจากการปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นรายเรื่อง
6. เนื้อที่ (Space) หมายถึง ปริมาณในการวัดพื้นที่ที่ตีพิมพ์เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ วัดเป็นคอลัมน์นิ้ว
7. ทิศทางในการทาดหัวข่าวสาร หมายถึง เนื้อหาในการตีพิมพ์ทาดหัวข่าวสารเรื่องโรคเอดส์ โดยจำแนกเนื้อหาออกเป็นทิศทางบวก กลาง และ ลบ
8. เนื้อหาสาระที่เน้นถึง หมายถึง เนื้อหาที่ปรากฏเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ โดยจำแนกเป็นสาระในด้านต่าง ๆ ได้แก่ อาการของโรค การติดต่อ การค้นพบผู้ป่วย ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทางสังคม และ การป้องกันแก้ไข
9. แหล่งข้อมูล หมายถึง การอ้างอิงแหล่งข่าวสารที่ให้เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์แก่หนังสือพิมพ์ โดยจำแนกเป็นแหล่งข้อมูลของทางราชการ แหล่งข้อมูลของเอกชน และไม่ระบุแหล่งข้อมูล

10. คอลัมน์นี้ หมายถึง การวัดพื้นที่ที่ตีพิมพ์เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ในหนังสือพิมพ์ โดยถือว่า 1 คอลัมน์นี้ เท่ากับ 1 ตารางนิ้ว
11. บทความ หมายถึง บทความ สารคดี คอลัมน์ประจำ ในหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวกับ เรื่องโรคเอดส์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องโรคเอดส์ที่ปรากฏทาง สื่อมวลชน อันได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ประเภท เน้นคุณภาพและประเภท เน้น ประชานิยม เพื่อประโยชน์ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป
2. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการใช้สื่อมวลชน เพื่อการให้สุขศึกษา ประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคติดต่อให้กับองค์กรต่าง ๆ
3. ผลการวิจัยครั้งนี้อาจใช้ในการประเมินผลเนื้อหา ของโครงการเผยแพร่ ข่าวสารและความรู้เรื่องโรคเอดส์ จากแหล่งต่าง ๆ ผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งอาจจะใช้ เป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบการสื่อสาร ลักษณะของเนื้อหาในการสื่อสารเพื่อพัฒนา สังคมต่อไปได้